

Kaleta Hebrew Yamùk Piyakan

Sàlà Kaleta Yawon

Sàlà màlà kaleta imenukasak ailon tawonnan Jesus pàk Jew yamùk piyak. Ànù'là uya imenukanàippù ittu pùla iwechi màlà. Pùsamlo ailon tawonnan Jesus pàk talumattàppù màlà. Màlàpàk kaleta menukanài uya màlà tok meluntàpappù tok we'nonka tukaik. Molopai Jesus tàwàlàlà tùwemassen Kaatù mumu, uya tùwettalumattàtok pàlikappù yekamappù ya tok pàk.

Jesus wechi màlà Penalok Itekale yawon kon Kaatù Maimu yenpoikannan yentai, inchelù yamùk molopai Moses yentai. Jesus mùkkàlà paatele tàwàlàlà, Jew yamùk paateleyi yentaino. Wepùikattàntok Jesus nùtùlù wechi màlà Penalok Itekale yau tùtùsen pe yekamasak lùppù yentai. Molopai Penalok Itekale yattaino Kaatù yùwùk tawon kon wechi màlà Kaatù pata ewanawà nùyàssai'nùk yentok ipàkàlà pe neken.

Ipantapàssak

Jesus mùkkàlà inchelù yamùk yentaino 1:1—2:18

Jesus mùkkàlà Moses molopai Joshua yentaino 3:1—4:13

Jesus mùkkàlà paatele yamùk yentaino 4:14—7:28

Emennak ikupù tùuya tetok Jesus uya màlà penalok yentaino 8:1—9:28

Jesus welittok màlà kamo welittok yentaino 10:1-31

Ailon tetok 11:1—12:25

Iwenukattok 13:1-25

Kaatù Maimu Uyàpùppù Màlà Imu Yai

1 ¹Pena Kaatù uya kùtamo kon yelupappù tukke itek kwa molopai tukkan yawà tùmaimu yenpoikannan winà. ²Tùse sàlà pata weyu wenukattok yau kùyelupasak kon ya man Tùmu winà. Kaatù uya pùsàlà kupùppù màlà tamù'nawolon yesak pe molopai iwinà tamù'nawolon konekappù ya. ³Kaatù Mumu mùkkàlà tùulenpansen Kaatù yakkwayi ke. Kaatù yenpoika ya tamù'nawàlà, molopai tamù'nawolon tùnkonekappù ya'chinài mùkkàlà apàikkek tùmaimu ke. Wakù pe, àli kuttok kappon yamùk uya yapai tok kuka tùpo, iweleutappù màlà epùn po Kaatù, eke kulu yemekun kamik pen winà.

Jesus Mùkkàlà Inchelù Yamùk Yentaino

- 4Kaatù uya Tùmu kupùppù màlà eke pe inchelù yamùk yentai, itesek, Kaatù uya ilepappù lùppù ike wechi apàikke pe tok yentai, kasa làma.
- 5Masapùla inchelù yamùk pàk, “Umu àmàlà, sàlàpe Àkàipùnù pe wenasak man,” tawon pen. {PSA 2:7} Wapùla Kaatù uya,
 “Ikàipùnù pe wena màlà,
 molopai Umu pe iwechi màlà,” {2 SAM 7:14; 1 CHR 17:13}
 tesak pùla iwechi màlà tok pàk. 6Wapiya iwentusak lùppù Tùmu yeunoko pàk Kaatù wekkupù non pona yau,
 “Tàwà tamù'nawolon kon Kaatù inchelùyi yamùk nùnamai,”
 teppù ya. {DEU 32:42}
- 7Sàlàichi màlà wateppù ya lùppù inchelù yamùk pàk tùuselupa yau,
 “Kaatù mùkkàlà tiyinchelùyi yamùk ku'nài assetun kasa.
 Molopai tapyoto yamùk ku'nài mùkkàlà apok ulenpansak kasa,” tawon. {PSA 104:4}
- 8Tùse Tùmu pàk tùuselupa yau,
 “Kaatù, Itepulu pe ewettok wechi màlà tàwàlàlà molopai tàwàlàlà,
 molopai itepulu pe ewettok woton ikasa,” teppù ya.
- 9 “Ikasa nai'nùk pùnünmanài àmàlà
 molopai àli kuttok yeya'nomanài.
 Màlàpàk uchi Kaatù, Akaatùyi uya ayanùmùppù màlà
 apatùnayi yamùk yepoi.
 Utauchin pantok kalapayi ke akalapaima tùuya winà.”
 {PSA 45:6-7}
- 10 “Àmàlà Itepulu, iwepyattà pe non konekappù auya.
 Molopai eyemyatù ke kak konekappù auya,” teppù ya nàlà.
- 11 “Tamù'nawàlà màlà yamùk waliwomù màlà,
 tùse ewemapù màlà tàwàlàlà.
 Tamù'nawàlà tok umattatok woton, pon wena ipoippà pe kasa,”
- 12 “Kusan pe nai'nùk pon kasa màlà, màlà yamùk yamoko'ma auya.
 Molopai pon kasa màlà, màlà yamùk wemyakanma.
 Tùse walùppù ewechi màlà, amoko pe ewena pen,” teppù ya.
 {PSA 45:6-7}
- 13Kaatù uya tiyinchelùyi yamùk tonpa pàk là,
 “Eleutakà talà kamik pen uyemekun winà,
 eyeyatonnon nonka uya atta yapon pe ponalà,”
 tesak pùla iwechi màlà. {PSA 110:1}

¹⁴Tamù'nawàlà ken na' inchelù yamùk mùkyamlo Akkwalù yamùk tùwe'wotokomasan pe yeunossak kon pen, mùkyamlo Kaatù ponalok kon epùikattàpaino kon pùikattànnan pe?

Eke Kulu Wepùikattàntok

2 ¹Màlàpàk uchi yetasak lùppù pàk ailon tepai'nokon man sa'man pe lùwa, iwinàpai utaman'nokon tukaik. ²Itekale, inchelù yamùk nekamappù usenpoikappù màlà ailon pe, molopai ànù'là iku'nàippù pen wapùla imaimu yawàlà iwessak lùppù pen uya talumattàntok yepoloppù màlà ikasa. ³Yà'là kasa ken uchi wepen eke kulu wepùikattàntok yetapàtù kùuya'nokon yau? Sàlà wepùikattàntok yekamappù màlà Itepulu Jesus uya wapiya, molopai màlà yetannan nùssan uya yekamasak màlà kùpàkù'nokon. ⁴Kaatù uya tùmàlà pe, ailon pe sàlà itekale wechi ittu-tok ipàkàlà kupùppù màlà, tùpatalo'nan enumenkannan molopai tensan yekkwa ton pen yentok ipàkàlà yamùk kupù tùuya winà. Molopai Wakù Akkwalù winàpaino lepantok yamùk yekamùppù ya màlà teselu yawàlà.

Wepùikattàntok Yak Anài

⁵Inchelù yamùk kupù ya pùn tùuyàpù woton wolù yepulu pe tok wettope, ipàk uselupan'nokon nai'nùk. ⁶Tùse tùulon yailà Kaatù Maimu yau,

“Yà'là yekkwa ken kappon, eusenumenka pa ipàk, wapùla kàyik mumu, imainanpapa?” teppù.

⁷“Ikonekappù auya mala là inchelù yamùk ma'leiwa, apulàntok ke ilepappù auya molopai namantok ke.

⁸Molopai tamù'nawolon yepoi iwettope ikupùppù auya.”

{PSA 8:4-6}

Tamù'nawolon yepoi iwettope kappon kupù tùuya yau, Kaatù uya yà'làlà kupùppù itemyak tònnonkaik pùla pen màlà. Tùse sàlàpe tamù'nawolon yepoi itepulu pe kappon wechi yene'nokon pùla man. ⁹Tùse Jesus yene'nokon man, mala là inchelù yamùk yo'no ikussak lùppù, sàlàpe nen uchi apulàntok molopai namantok ke yalùkottàsak man, masapùla weli'nàtok yau iwettalumattàsak pàk. Màlàpàk Kaatù wettok wakù pe winà, tamù'nawolon kon kappon yamùk ponalok pe weli'nàtok ittu toppe ya.

¹⁰Kaatù uya màlà tamù'nawolon konekappù molopai tamù'nawolon màlà iponalok, màlàpàk ikasa iwechippù màlà Kaatù uya Jesus kupù ikasa iwettalumattàtok winà. Sàlà kupùppù ya màlà tukkan kon Kaatù munkà yamùk yatoppe molopai tok pùikattà toppe Jesus uya tùwettalumattàtok winà.

¹¹Asaklàma, mùkkàlà, esuken kappon yamùk konekanài molopai mùkyamlo inkonekassan esuken wechi màlà tewin Ikàipùnù. Màlàpàk uchi Jesus wekkuli'ma pùla iwechi màlà tok yesatù tùuya takonnon pe pàk.

12 “Utonpa yamùk yelupa uya màlà àpàk.

Kaatù, ayapulàtok yelenka uya màlà ilinà kappon yamùk yemlotopo,”

teppù ya. {PSA 22:22} 13 Molopai tu'ma

“Ailon tetok uya tùlù uya màlà ipàk,” tawon. {ISA 8:17}

Molopai,

“Talà wessaik mule yamùk Kaatù uya ulepappù lùssan pokonpe”

tawon tu'ma mùkkàlà. {ISA 8:18}

14 Kùmyamlo kappon yamùk wechi màlà tùpun ke molopai tùmùnù ke, màlàpàk Jesus wenappù nàlà màlà kùkasa'nokon. Iwelikùppù màlà, mùkkàlà, weli'nàtok meluntàlù yesak, Makui mattanùttoppe tùuya.

15 Molopai tamù'nawàlà mùkyamlo tàwàlàlà tùusenalippaik weli'nàtok pàk tùwemassan pùikattà toppe tùuya. 16 Masapùla ittu'nokon man, inchelù yamùk pùikattàse iyàpùppù pen màlà, tùse làkku Abraham payan pùikattàse iyàpùppù. 17 Màlà kasa iwechi pàk màlà Jesus kupùppù tamù'nawolon yau itonpa yamùk ikàipùnù munkà yamùk kasa, tùsenuppasen pe molopai ailon kulu eke paatele pe iwettoppe Kaatù wotokoyi yau molopai tok makuyi pàk Kaatù usentuppa toppe. 18 Masapùla tùmàlà nàlà wettalumattàsak Makui uya tùttutok yau pàk, tùttutok kon ya yau nàlà tùwessan pùikattànài pe iwechi màlà.

Jesus Moses Yentaino

3 1 Màlàpàk utonpa yamùk, amyamlo esuken ikonekasak kon molopai ikà'masak kon Kaatù winà. Jesus yentàk kon, mùkkàlà yeunossak lùppù molopai eke kulu paatele, mùkkàlà ina nekamayai'nùk. 2 Ailon pe iwechippù màlà, Mùkkàlà, sàlà wotoko kuttotoppe tùuya tanunnàippù pàk. Moses wechippù ailon pe Kaatù yùwùk tau tùwotokoyi yau kasa. 3 Tapùì yamùnài mùkkàlà kàyik apulàntok molopai namantok yeponài eke peiwa tapùì yentai. Màlà kasa làma Jesus uya màlà apulàntok molopai namantok yepolo eke peiwa Moses yentai. 4 Tamù'nawolon tapùì màlà kappon namùppù tùse Kaatù mùkkàlà tamù'nawolon yà'làlà konekanàippù. 5 Molopai Moses wechippù màlà ailon pe apyoto pe Kaatù yùwùk tau tamù'nawàlà tùwettok yau. Iichelupappù màlà Kaatù uselupatok yenpoika pàk, ailon pe sàlàpe tùwekkupù woton yekama pàk. 6 Tùse Christ mùkkàlà ailon, paatele, imu. Molopai kùmyamlo mùkyamlo itùwùk, meluntà pe tùusenalippaik pùla molopai enpen we'nàtok kon pàk tùuta'chiik we'nà'nokon yau.

Wàlàkka'nàtok Kaatù Ponalok Kon Ponalok

7 Masapùla Wakù Akkwalù wanùkayan,

- “Sàlape, Kaatù Maimu yeta auya'nokon yau,
 8 sa'man pe eyewan kon kùssa'mankatàu,
 pena ewechippù kon Kaatù winàpai eyiwalà'nokon eppai
 ewechi kon yau kasa.
 Wontaik yau Kaatù tülùppù auya'nokon ittuntok yak yattaino
 kasa.
 9 'Atamo kon uya uyittuppù molopai pàlikantok uya ittuppù tok
 uya màlà motau.
 Màlà unkuipùppù 40 pe kili'chimo'chi yene tùpo lànen,'
 10 Màlà wenai we'naikasak wechippù màlà mùkyamlo kappon
 yamùk pàk, molopai,
 'Ikasa pùla tùwessan mùkyamlo, echipalà tùutassan tewan
 kon yau.
 Molopai uyeselu ittu tok uya pùla iwechi màlà,' teppù uya.
 11 We'naikatok yau yekamappù uya, ikupù uya kulu tetok uya
 yau
 'Wàlàkkattok yak tok uyàpù pen màlà,' teppù uya.”

{PSA 95:7-11}

12 Utonpa yamùk, masa yentàk kon, àli pe eusenumenkatok kon wapùla
 ailon te pùla we'nàtok ànù'là lattàtak, tùwemassen Kaatù winàpai. 13 Tùse
 làkku echimeluntàlù yak ettàk kon wei kaichalà, sàlape ikuttok yattai
 wechi molo lùppù kùlottau. Àli kuttok wina ànù'là yennaka àklottau'nokon
 ailon tetok ya pùla iwettoppe tukaik. 14 Masapùla uyà'nàsakù'nokon
 nai'nùk Christ pùkkù pe, uta'chinpai'nokon uchi meluntà pe wapiya ailon
 teppù kùuya'nokon nùppù pàk, iwenukapù tepose.

15 Watesak lùppù kasa,

“Sàlape imaimu yeta auya'nokon yau, eyewan kon
 kùssa'mankatàu,

Kaatù winàpai eyiwalà eppai ewechippù kon wontaik yau
 kasa.” {PSA 95:7-8}

16 Ànùkyan ken mùkyamlo Kaatù Maimu yetannan nùssan, molopai
 màlà yawalà pùla iwessak kon? Mùkyamlo pen na', tamù'nawolon kon
 Egypt yapai Moses nalàssan pen? 17 Ànùkyan pàk ken Kaatù we'naikasak
 wechippù 40 pe kili'chimo'chi? Iwemakuimasak kon molopai tàkàpù kon
 nànnài nan nùssan wontaik yau pen na' mùkyamlo? 18 Molopai, ànùkyan
 pàk ken Kaatù uya, “Ailon pe kulu tok uyàpù pen màlà wàlàkkattok
 yak,” teppù? Mùkyamlo pen ken na', imaimu yawolon kon nùssan pen?
 19 Yene'nokon uchi man, ailon te tùuya'nokon pùla iwechi pàk tok wewo-
 mù pùla iwechippù wàlàkka'nàtok yak.

4 1 Màlàpàk uchi wàlàkka'nà patassek yak wewonnà toppe Kaatù
 nekamappù lùppù, walùppù man. Usenalippanpai'nokon uchi,

ànù'là àklottawon kon nàmà kùye'mappù tau tukaik. ²Wakù Itekale yetappù'nokon nàlà man, tok uya yetappù kasa làma. Itekale yetappù tok uya tùse yà'là pe pùla tok pona iwechippù màlà. Masapùla mùkyamlo yetannan nùssan uya ailon tesak pùla iwechi pàk. ³Kùmuyamlo ailon tawonnan wewomù màlà màlà wàlàkka'nàtok yak. Tùse mùkyamlo pàk
 “We'naikasak wechippù màlà molopai meluntà pe,
 “Tok wewomù wàlàkkattok yak pen màlà!” teppù Kaatù uya
 kasa. {PSA 95:11}

Kaatù uya wateppù màlà tùwotokoyi wenukassak lànen tamù'nawolon konekasak tùuya yau tùse. ⁴Masapùla tùulon yaylà Kaatù Maimu yau, iichelupappù man 7 pe iku'nài wei pàk, “Kaatù wàlàkka'pùppù màlà 7 pe iku'nài wei yattai tamù'nawolon tùwotokoyi winàpai,” tukaik. {GEN 2:2}
⁵Molopai tu'ma sàlà pàk iichelupasak màlà, “Tok wewomù wàlàkkattok yak pen màlà,” tukaik.

⁶Walùppù iwechi màlà, màlà wàlàkka'nàtok yak tùulon kon utà toppe, masapùla mùkyamlo wapiya wakù itekale yetannan nùssan wechippù màlà imaimu yawàlà pùla, màlàpàk tok utàppù pen wàlàkka'nàtok yak. ⁷Màlàpàk Kaatù uya tùulon wei kupùppù màlà sàlàpe tukaik tesassen. Sàlà yekamappù ya tachin pe tùpo David winà, wapiya wateppù kasa,
 “Sàlàpe Kaatù Maimu yeta auya'nokon yau,
 sa'man pe eyewan kon kùssa'mankatàu.” {PSA 95:7-8}

⁸Masapùla Joshua uya kappon yamùk wàlàkkattok ke tok lepasak yau, Kaatù uselupappù tùulon wei pàk pen sàlà eppaino. ⁹Wàlàkka'nàtok lùppù molo man 7 pe iku'nài wei yattai Kaatù pemonkonù yamùk pona-lok. ¹⁰Masapùla ànù'là Kaatù wàlàkkattok yak newonyai'nùk, wàlàkka'pù nàlà màlà tùwotokoyi yapai, Kaatù wàlàkka'pùppù tùwotokoyi yapai kasa làma. ¹¹Màlàpàk uchi tamù'nawàlà kùnùttu kon ikuppai'nokon man utàntok kon pe màlà wàlàkka'nàtok yak. Ànù'là kùklottau'nokon Kaatù Maimu yawàlà pùla kùsettak, mùkyamlo kappon yamùk wechippù kasa.

¹²Masapùla Kaatù Maimu màlà nulànan molopai meluntà. Yàkek, asa'lon yà kasupala yentaino. Tùutàsen màlà i'nak esak molopai akkwalu wessepotok tepose, molopai àppù yese'mu, molopai àppù pùnawon wessepotok tepose. Kaatù Maimu màlà kappon yamùk yewan wettok i'che molopai iichenumenkatok ittunài kulu. ¹³Yà'làlà wechi yonansak pe pen màlà Kaatù winàpai, tamù'nawolon inkonekappù yau. Tamù'nawolon wechi màlà ayupo itenu yau. Molopai tamù'nawolon ikussak lùppù yekama màlà ipàk ailon pe.

Jesus Mùkkàlà Eke Kulu Paatele

¹⁴Mùkkàlà eke kulu paatele yesak pe we'nà'nokon man, mùkkàlà iitàsak lùppù Epùn pona, Jesus, Kaatù Mumu. Màlàpàk uchi meluntà

pe uta'chinpai'nokon, ailon tetok kùuya'nokon pàk. ¹⁵Eke kulu mùkkàlà kùpaateleyi kon tùusentuppasen molopai attu'mùla we'nà ittunài. Tamù'nawàlà kiyittutok yekkwa ittuntok yawà iitappù màlà, tùse àli kupùppù ya pen. ¹⁶Màlàpàk tùwe'namaik pùla uyà'nàpai'nokon Kaatù yapon yemlotopona, wakù kuttok ya kùponalok pe patassek yak. Molo usentupantok yanùmù màlà molopai wakù yepolo, kùpùikattànài i'che we'nàtok yattai.

5 ¹Eke kulu paatele mùkkàlà yanùnsak kappon yamùk kùlottapai iwe'wotokoma toppe kappon yamùk ponalok pe Kaatù pokonpe. Lepantok tùnài pe molopai kamo wànài pe, tùtùsen pe kappon yamùk makuyi ponalok pe. ²Masapùla tùmàlà pe nàlà attu'mùla tùwechi pàk kappon yamùk pàlikanài mùkkàlà, pakko pe molopai iitassak pe lannen tok wechi tùse. ³Sàlà wenai kamo wànài nàlà mùkkàlà tùmakuyi ponalok pe, kappon yamùk makuyi ponalok pe kamo wànà tùuya kasa. ⁴Ànù'là mùkkàlà sàlà namantok yanùnnài tiyiwàlà eke kulu paatele pe we'nàtok yau pen. Kaatù nùkà'mappù pe làkku iwechi màlà, Aaron wechippù kasa. ⁵Màlà kasa làma Christ uya namantok yanùmùppù pen tùpona, eke kulu paatele pe tùwena yau. Tùse Kaatù uya ipàk,

“Umu àmàlà, sàlàpe Àkàipùnù pe wenasak man,” teppù.

{PSA 2:7}

⁶Tùulon yailà nàlà,

“Paatele pe ewechi màlà tàwàlàlà, Melchizedek yekkwa pe,”
teppù ya. {PSA 110:4}

⁷Tùwemapù non po yau Jesus wàpùlemappù màlà molopai Kaatù pawanattappù ya eke pe tùkalanse molopai tenu palu tùkkwanse, tùpùikattà toppe ya weli'nàtok winàpai. Kaatù uya imaimu yetappù màlà masapùla tùmaimu yawàlà iwettùsak tamù'nawàlà pàk. ⁸Kaatù Mumu pe lannen iwechi tùse, mayin yawàlà we'nàtok pàk iichenupappù màlà tùwettalumattàtok winà. ⁹Ikasa kulu Jesus wekonekasak pàk, mùkyamlo tùmaimu yawolon kon nà pùikattà ya màlà tàwàlàlà. ¹⁰Màlàyau Kaatù uya yanùmùppù màlà eke kulu paatele pe iwettoppe Melchizedek yekkwa pe.

Kaatù Winàpai Welattàn Tukaik Ekamappontok

¹¹Màlà yentak palà ina nekama molo man àpàkù'nokon, sàlà pàk. Tùse sa'man pe ina uya yekama àpàkù'nokon wechi màlà, masapùla tànànpàk ittutok auya'nokon yau ewenasak kon pàk. ¹²Sàlà yattai'ne enupannan pe ewettok kon wechippù nai'nùk, tùse tu'ma wapiyalok usenupantok Kaatù Maimu yawon pàk eyenupanài'nokon i'che lùppù messatàik. Manak i'che ewechi kon, sa'man kùyali pen. ¹³Ànù'là manak pàk nemassai'nùk wechi màlà mule pe lùppù. Iichenupasak pe pùla tok wechi iwalai winàpai iwalai pen ittu toppe tùuya'nokon. ¹⁴Sa'man kùyali màlà iichemokkasak

kon ponalok. Ichenupasak kon pe nai'nannùk mùkyamlo wakù winàpai àli ittunnan.

6 ¹Wapiyalok kon enupantok Christ pàk nànpai'nokon man, molo-pai usemökkantok yak utànpai'nokon. Uselupan pàk lùppù we'nàpai'nokon pùla man, àli kùyeselu weli'nàtok ne'nài^a winàpai welattàntok molopai ailon tetok Kaatù pàk, pàk neken pùla. ²Molopai enupantok usenpataukantok pàk wapùla mùyak nonkatok kappon pona wapùla iweli'chak we'wuluukatok, molopai Kaatù uya àli ton talumattàtok tàwàlàlè pàk neken pùla. ³Sàlè yamùk pàk uselupan yeleutanùppai'nokon. Usemökkanpai'nokon man. Ewaik, ikupù màlè. Kaatù uya ikuttoppe kùkupù yawàlè.

⁴Masapùla atta ken mùkyamlo àli kuttok yak iwennapposak kon wenna-ppo tu'ma Kaatù winàkàik? Akkwa yene tùpo, Epùn poino lepantok yanùnnài nan nùssan pe echii'ma molopai Wakù Akkwalù pùkkù pe, yau tùwechi kon tùpo. ⁵Kaatù Maimu wechi wakù pe ittu tùpo molo-pai nùyàssai'nùk wema'nàtok meluntàlù nàlè ittu tùpo. ⁶Màlè tùpo tok welattàppù Kaatù winàpai àli kuttok yak. Yà'làlè tok mùnappotok woton iwinà pùla iwechi màlè Kaatù winàkàik. Masapùla tùmàlè'nokon pe Kaatù Mumu pukapàttu'ma tok uya pulusuk pona pe iwechi màlè iwelittu'ma toppe, molopai tok uya ikuli'ma tukkan kon kùlottaupè iwechi.

⁷Non, echipalè konok uta tùpona yu'nanài molopai kùyali yepetanù'nài tapulàsen pe, mùkyamlo imainanpannan ponalok pe. Kaatù uya non pùlemasak màlè. ⁸Tùse non, àmà'nà molopai àlitta yattanù'nài wechi màlè tapulàsen pe pùla molopai pa'nù'nàtok yau iwechi molopai iwe-nukapù pe iyatù màlè.

⁹Utonpa yamùk, sàlè kasa ina nùselupayan, wakù pe nai'nùk ken kupù tok uya ko, màlè yamùk Kaatù nùpùikattàssan nùkupù lù te tùu-ya'nokon pe. ¹⁰Kaatù mùkkàlè ikasa nai'nùk ku'nài. Àwotokoyi kon nùppù puttàka'nùpù ya pen màlè. I'nùnmatok auya'nokon enenpoikappù kon ipemonkonù yamùk pùikattà pe molopai tok pùikattà pàk lùppù messatài'nùk ittu ya màlè. ¹¹Wakù kupù pàk ewettok kon ewemapù kon kaichalè i'che kulu ina man iwenukapù ponalè, màlè enpen ewettok kon wechi ailon pe yenpoikanài pe. ¹²Emya'nek pe ewena kon i'che pùla ina man, tùse mùkyamlo ailon tawonnan molopai pàlikannan, Kaatù uya ikupù tùuya teppù lùppù yeponnan kasa làkku mettàik.

Kaatù Uya Ikupù Uya Tetok

¹³Abraham pàk màlè, ikupù uya tetok tùuya kupùppù Kaatù uya. Masapùla ànù'là eke, tentaino pùla iwechi pàk, tesek yau, “Ikupù uya

^a 6:1 weli'nàtok ne'nài wapùla tapulàsen pen wotoko

màlà,” teppù ya tùmàlà pe. ¹⁴“Àpùlema uya màlà molopai elepa uya màlà tukke apayan ke,” teppù ya. {GEN 22:17} ¹⁵Abraham wechippù màlà imàmuku pàk tūusetakkaik pùla, màlàpàk ikupù tūuya tetok Kaatù uya yepoloppù ya. ¹⁶Màlàpàk kappon mùkkàlà meluntà pe tūuselupa yau, ànù'là eke tentaino yesek yapulànài. Molopai walà usàulàmantok yeletanùpù màlà, màlà mayin uya kappon yamùk kùlotta. ¹⁷Masapùla ikupù pàk tūwekkuttok wechi tūwemyakanmasen pe pùla enekamapai Kaatù wechippù màlà wakù pe. Mùkyamlo wakù ton tūwinàpaino yepolo woton kon pàk wateppù ya. “Ikupù uya,” teppù tūuya kupùppù ya màlà. ¹⁸Màlàpàk sàlà yamùk asa'lon molo man, tūwemyakanmasan pen, Kaatù ukaseitatok ipàk pen. Wapiyalok ikupù tūuya tetok ya Abraham pàk molopai yakon pe meluntà pe wateppù ya. Màlàpàk uchi kùmyamlo iwe-pesak kon pe nai'nannùk Kaatù piyak, epùikattàse umeluntàtasak man, uta'chinsakù'nokon enpen we'nàtok kùyemloto kon pona itùsak nai'nùk pàk. ¹⁹Sàlà enpen we'nàtok yesak pe we'nà'nokon man kùyakkwalù kon yessek pe, wakù molopai meluntà kulu, kanau yessek walai. Iwewomù màlà wakù kulu patassek, kuyalikku solinkasak yentawinon yak. ²⁰Jesus wewomùppù màlà màlà motak kùpàkànsau'nokon. Eke kulu paatele pe iwenappù màlà tàwàlàlà, Melchizedek yekkwa pe.

Paatele Melchizedek

7 ¹Pùsàlà Melchizedek wechippù màlà Salem kinù pe molopai Kaatù paateleyi pe. Abraham wennappo kin yamùk tükka tupo yepoloppù ya màlà, màlàyau ipùlemappù ya. ²Abraham uya ilepappù màlà tamù'nawolon itesak pe tūwettok tonpa ke, tewin'ne 10 pa'nan yapai. Wapiya Melchizedek yesek uya “Ikasa we'nàtok Kinù,” te màlà. Molopai nàlà Salem kinù pe iwechi pàk, itesek uya “Echitonpa pe we'nà Kinù,” te màlà. ³Melchizedek kàipùnù wapùla ichan yekale pùla iwechi màlà, wapùla itamokoli yamùk là. Iwentuppù yekale là pùla iwechi màlà wapùla iwelikùppù là yekale pùla. Kaatù Mumu kasa iwechi màlà. Paatele pe iwechi tàwàlàlà.

⁴Menyatàik uchi eke pe iwechippù! Abraham, kùtamo kon uya ilepappù màlà, tewin 10 pa'nan tamù'nawolon yapai, wepanta'mantok yau tūnepoloppù ke. ⁵Mùkyamlo Levi payan, paatele pe iwenasak kon yekamappoppù màlà, tewin'ne 10 pa'nan yapai yà'làlà yepotoppe tok uya tūtonpa yamùk winàpai Law yawàlà. Abraham pa pe nàlà lànen tūwechi kon tūse. ⁶Melchizedek wechippù màlà Levi pa pe pùla, tūse, tewin'ne 10 pa'nan yapai yà'làlà yepoloppù ya màlà Abraham winàpai molopai Abraham pùlemappù ya, mùkkàlà ikupù tūuya teppù Kaatù uya lùppù yeponài. ⁷Ailon kulu màlà, pùlemantok tùnài wechi màlà eke peiwa pùlemantok yeponài yentai. ⁸Paatele yamùk mùkyamlo tewin'ne 10 pa'nan yapai yà'làlà yeponnan tūse tūweli'chan, tūse

Melchizedek uya màlà yepoloppù molopai Kaatù Maimu uya màlà pàli'yau iwechi yekamasak. ⁹Molopai Abraham uya tewin'ne 10 pa'nan yapai yà'làlà itesak pe tùwettok tùlùppù yekamappù kasa. Levi uya nàlà màlà itùlùppù Abraham yai. ¹⁰Masapùla Levi wentusak pùla lùppù iwechippù màlà, tùse molo iwechippù màlà tükàipùnù pùnau, Melchizedek uya Abraham wakkàtù yattai.

¹¹Masapùla Levi yamùk yo'no Law yanùmùppù màlà Israel pon kon uya. Molopai ikasa kulu Levi wettok paatele pe wotokoyi wessak yau, tùpatalon paatele usenpoika i'che we'nàppà pen sàlà eppaino. Pùsàlà mùkkàlà Melchizedek wettok walai paatele Aaron payan yai pùla. ¹²Masapùla paatele pe we'nàtok wemyakanmasak yau, Law wemyakanma kulu nàlà màlà. ¹³Ipàk uselupan'nokon nai'nùk mùkkàlà Kùyepulu kon. Levi pa pen mùkkàlà. Itamo yamùk wechippù là paatele pe pen màlà. ¹⁴Ittu man, Judah pa pe iyàpùppù. Molopai Moses uya Judah payan yesatùppù pen màlà paatele yamùk pàk tùuselupa yau.

Tùulon Paatele Melchizedek Yekkwa

¹⁵Sàlà nenayan tùttuseiwa, tùpatalon paatele usenpoikasak pàk, Melchizedek yekkwa. ¹⁶Mùkkàlà yanùmùppù pen màlà Law yawàlà itamo pàkànsau. Tùse paatele pe iwenappù màlà ànù'là nùmattanùppù pen làkku wema'nàtok meluntàlù yai. ¹⁷Masapùla Kaatù Maimu uya, “Àmàlà mùkkàlà paatele tàwàlàlà Melchizedek yekkwa,” tesak. {PSA 110:4} ¹⁸Penalok usenupantok nonkappù màlà, masapùla attu'mùla molopai tapulàsen pe pùla iwechi pàk. ¹⁹Masapùla Law uya yà'làlà konekasak ikasa kulu pùla iwechi màlà. Molopai sàlàpe wakùiwa enpen we'nàtok ke kùlepasakù'nokon man, màlà yai nen uchi tùuyàssan kùmyamlo meì pùla Kaatù piyak.

²⁰⁻²¹Kaatù uya tùmàlà pe, ikupù uya tetok tùuya kupùppù màlà pùsàlà yanùmù tùuya paatele pe yau. Tùse màlà kasa pùla tùulon kon kussak màlà paatele pe. Tùse Jesus wenappù paatele pe, Kaatù uya ipàk,

“Itepulu uya, suwa ikupù uya màlà tesak man

molopai tùusenumenkatok mùyakanma ya pen màlà,

‘Paatele pe ewechi màlà tàwàlàlà,’” teppù. {PSA 110:4}

²²Watesak ya pàk Jesus kussak màlà wakù peiwa, “Ikupù tùuya tetok ya,” yentok ipàkàlà pe, wapiyalok lùppù kasa pùla.

²³Màlà neken pen, tùse, pena paatele yamùk wechippù màlà tukke, masa-pùla tok welippàtùppù tàwàlàlà tùwotokoyi kon kupù tok uya pùla. ²⁴Tùse Jesus mùkkàlà tùwemassen tàwàlàlà, molopai iwotokoyi paatele pe iwettok màlà tùulon yemyak tùtùsen pen. ²⁵Màlàpàk mùkyamlo Kaatù piyak tùuyàssan tùwinà pùikattànài kulu mùkkàlà tamù'nawàlà^b Masapùla tàwàlàlà tùwemassen mùkkàlà Kaatù pawanattà toppe tùuya tok pàkànsau.

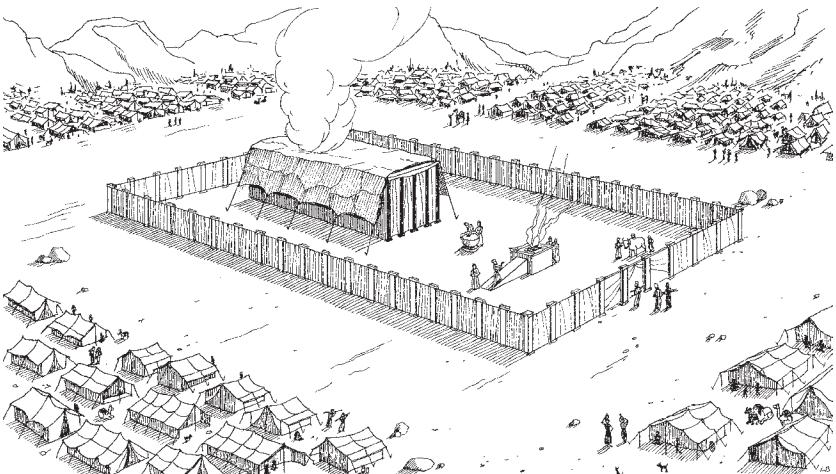
^b 7:25 tamù'nawàlà wapùla tàwàlàlà te ya pe iwechi.

²⁶Jesus mùkkàlà eke kulu paatele i'che kulu we'nàtok. Wakù, iwalai pen nà pùn, esukenan molopai yamasak mùkkàlà tùmakuyi kenan kon winàpai, molopai yanùnsak lùppù epùn yepoi. ²⁷Tùlon kon eke ton kulu paatele yamùk walai pen mùkkàlà, iwotokoyi pen màlà kamo wànà wei kaichalà, wapiya tùmakuyi ponalok pe molopai kappon yamùk makuyi ponalok pe. Pùsàlà wettùlùppù màlà tewin itekkwa tamù'nawolon kon ponalok pe. ²⁸Law màlà, tattu'mùnù kenan kon kappon yamùk yanùnnài eke paatele pe tok wettoppe. Tùse Kaatù uselupatok meluntà pe uyàpùppù màlà Law ye'mappùtak, Tùmu yanùmùppù ya màlà tùwùk yesak pe iwettoppe. Ikasa iwekonekasak tàwàlàlà.

Jesus Mùkkàlà Eke Kulu Paatele Kùponalok Kon

8 ¹Sàlàichi màlà ina nekama. Pùsàlà, eke kulu paatele, yesak pe we'nà'nokon man. Mùkkàlà chichiu pe tùwessen kamik pen winà Kaatù eke pe tùwessen yapon piyau epùn po. ²Tùwe'wotokomasen mùkkàlà Kaatù yùwùk tau, Tappulin Kaatù ponalok kulu tau. Sàlàichi màlà tapùì Itepulu namùppù, kappon namùppù pen.

³Tamù'nawolon kon eke ton kulu paatele yamùk pe tùwessan mùkyamlo yanùnsak kon, lepantok tùnnan pe, molopai kamo yamùk tùnnan pe Kaatù yemyak, màlàpàk uchi pùsàlà nàlà wechippù màlà yà'làlà tùntùlù woton yesak pe. ⁴Non po iwessak yau, Kaatù yùwùk yesak pe iwechippù pen sàlà eppaino. Masapùla paatele yamùk wechi molo pàk lepantok tùnài nan Law yawàlà. ⁵Màlà tok we'wotokomatok itau, Kaatù yùwùk yesak pe, wechi màlà epùn yau nai'nùk patakatok pe wapùla yakkwalùppù pe neken, wa iwechi pàk Moses yekamappoppù màlà, tappulin

Kaatù yùwùk non pon wechi Epùn pon patakatok pe. (8:5)

kali'ma toppe tûuya iwekoneka tûse, “Tamù'nawolon uchi mùkonekaik wùk po yenpoikasak lùppù àpàk kasa,” tukaik. {EXO 25:40} ⁶Tûse Jesus wotokoyi wechi màlà non pon kon Eke paatele yamùk wotokoyi yentai. Màlà kasa emennak wakù ikupù tûuya teppù Kaatù uya yenpoikanài pe iwechi màlà ipoippà yentai. Kaatù molopai kappon yamùk yakletau Jesus wechi màlà.

⁷Wapiyalok ikupù pàk wekku'nàtok Kaatù molopai kappon yamùk yakletau wessak wakù pe kulu yau, tûulon ikupù pàk wekku'nàtok i'che we'nàppà pen sàlà eppaino. ⁸Tûse Kaatù utauchinpasak pùla iwechippù màlà tûponalok kon kappon yamùk pàk,

“Wei nùyàssan, emennak ikupù pàk wekkuttok kuttok uya yattai

Israel payan pokonpe, molopai Judah kok pokonpe.

⁹“Ikupù pàk wekkupùppù tok tamo yamùk pokonpe.

Egypt yapai tok yemyatù pàk tok yalà uya yattaino kasa pùla iwechi màlà.

Ikupù pàk wekkupùppù tûpokonpe'nokon yawalà ailon pe tok wechippù pen.

Màlàpàk tok winàpai welattàppù màlà,” te.

¹⁰“Sàlàichi màlà ikupù pàk wekkuttok,

kappon yamùk Israel payan pokonpe màlà yamùk wei tûpo.

Law tûlù uya màlà tok usenumenkatoke yak.

Molopai imenuka uya màlà tok yewan pàk.

Tok Kaatùyi pe wechi màlà, molopai uponalok pe tok wechi.

¹¹Ànù'là uya takontalù wapùla tûtonpa yenupa pen màlà,

‘Itepulu Kaatù ittutàk kon,’ tukaik.

Masapùla tamù'nawalà tok uya uyittu màlà,

i'nai yekkwa pe là echii'ma, italumayippù motapai eke ponalà.”

¹²“Tok uya àli kuttok pàk usentuppa màlà.

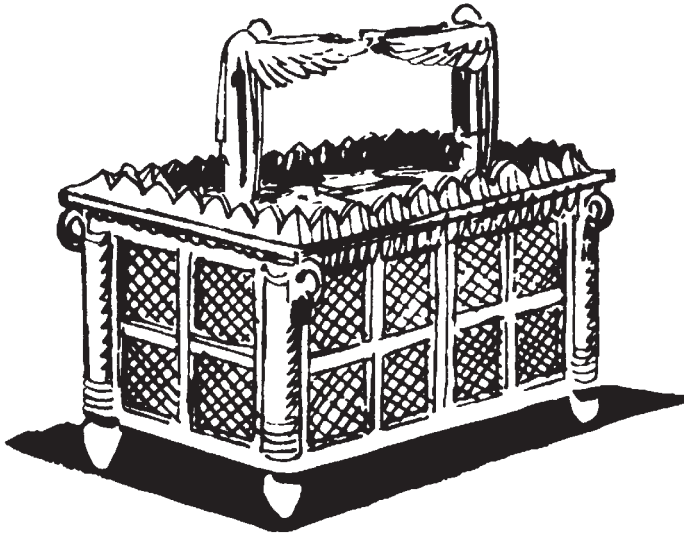
Molopai tok makuyi pàk usenumenka tu'ma pen màlà,” teppù ya. {JER 31:31-34}

¹³Emennak pe ikupù pàk tûwekkuttok pàk tûuselupa winà, Kaatù uya wapiyalok kussak penalok pe màlà. Molopai yà'làlà nùpoippàtayai'nùk wapùla tapulàsen pe pùla nai'nùk waliwomù màlà.

Non Pon Molopai Epùn Pon Apulàntok

9 ¹Wapiyalok Kaatù wekkuttok ikupù pàk wechippù nàlà Kaatù yapulàtok yau, yawalà we'nàtok yesak pe molopai màlà kasa làma Kaatù yùwùk wechi màlà tûnamasen pe sàlà non po. ²Sàlà tappulin tau iwakkàssak wechippù màlà asa'là patassek. Wapiyalok màlà, Wakù

Patassek tukaik tesassen, màlà tau lanppu yapon, kùyalì yapon, molo-
pai pùlomù pusak yamùk Kaatù yemyak itùsak kon nùssan wechippù.
3Iwakkàttukkatok yappowinà patassek wechippù màlà Wakù Kulu
Patassek tukaik tesassen. 4Sàlà patassek yau appoi'nan pottàtok ipo
yapon wechippù kolù pe. Molopai Kaatù wekkuttok ikupù pàk yen kolù
ke ipippàttàsak. Sàlà yamùk wechippù màlà yau, kolù yapai ikonekasak

*Màlà yepoi cherubim yamùk wechippù màlà
tapàli ke'ne. Tok yapàli utalenkasak àli kuttok
pàk usentuppantok patassek yepoi. (9:4)*

àinà yawon mana, Aaron tekessemu iwenutasak tale ke lùppù, molopai
asa'lon tàk Kaatù winàpaino Law menukasak ipàk. 5Màlà yepoi inchelù
walainon cherubim yamùk wechippù màlà tapàli ke'ne, Kaatù wechi eke
pe yekamannan. Tok yapàli utalenkasak wechippù màlà àli kuttok pàk
usentuppantok patassek yepoi. Tùse tamù'nawàlà sàlà yamùk yekama
ina uya pen sàlà, sàlàpe.

6Sàlà kasaichi tamù'nawolon wekkupùppù màlà. Paatele yamùk utà-
pàtùppù wapiyalok patassek yak wei kaichalà tùwotokoyi kon kusse.
7Tùse eke kulu neken paatele utàpàtùppù màlà yakon patassek yak,
molopai tewin itekkwa tùtùtùsen pe iwechippù kili'chimo'chi yau, mùn
pùla tùwewonsen pe pùla iwechippù. Kamo mùnù yanài pe iwechippù
tùntùlù pe tùmakuyi ponelok pe molopai kappon yamùk makuyi ittui'ma
pùla tok nùkupùppù ponelok pe. 8Wakù Akkwalù uya yenpoikappù

sàlà winà wapiyalok Kaatù yùwùk wechi molo lùppù pàk, Wakù Kulu Patassek ye'ma wechi lùppù takkose. ⁹Sàlà nàlà màlà sàlàpe nai'nùk yekamanài. Lepantok tùsak molopai kamo wàsak tùsak Kaatù yemyak kappon yamùk makuyi ponalok pe uya là Kaatù yapulànnan yewan

Kamo wàsak tùsak Kaatù yemyak uya kapon yewan koneka wakù pe pen. (9:9)

koneka wakù pe pen màlà. ¹⁰Sàlà yamùk màlà tükussan kùyali molopai tinchisen ke molopai tùpatalo'nan wekolükantok ke. Kappon yamùk uya sàlà wema'nàtok yawà kupùppù màlà, emennak molopai wakù kulu ke imyakanma weyu uyàpù ponalà.

¹¹Tùse Christ uyàpùppù man eke kulu paatele pe, wakù ton iyàssak nai'nannùk yepulu pe^c Tappulin iwe'wotokomatok itau màlà penalok yentaino, molopai wakù kulu, kappon yamùk nùkonekappù pen. Ikonekasak pùkkù pe pùla iwechi sàlà wolù yau. ¹²Itak iwewomùppù màlà tùmùnù winà. Kaapala mùnù molopai paaka mule mùnù winà pùla. Tùse iwewomùppù màlà Wakù Kulu Patassek yak tewin itek kwa neken tamù'nawolon kon ponalok pe, tùmàlà pe là tàwàlàlà wepùikattàntok yepoloppù ya màlà kùponalok kon pe. ¹³Kaapala mùnù molopai walawok paaka mùnù molopai uli'chan paaka pottàsak ulumlàppàyi tùlùppù màlà àli ton kappon yamùk polo, wekolùkan toppe uselumantok yapai. ¹⁴Màlà yentai Christ

^c 9:11 wapùla tùuyàpù woton kon

mùnù wechi màlà apàikkek pe! Tàwàlàlà tùwemassen Wakù Akkwalù yai iwettùlùppù màlà wakù kulu imattakù pùn tütùsen pe Kaatù yemyak, kùmakuyi kon yepék pe. Imùnù uya usenumenkantokù'nokon ma màlà wakù pe àli kùyeselu weli'nàtok ne'nài winàpai,^d tàwàlàlà tùwemassen Kaatù ponalok pe we'wotokoman toppe.

¹⁵Sàlà wenai Christ wechi màlà Kaatù molopai kappón tawonnan yakletau tùwessen pe, emennak ikupù pàk Kaatù wekkuttok yau. Mùkyamlo ikà'masak kon uya tàwàlàlà pùlemantok yepotoppe, ikupù tùuya teppù Kaatù uya lùppù. Sàlà wekkupùppù màlà, masapùla Jesus welikùppù màlà wapiyalok ikupù pàk Kaatù wekkupùppù lùppù yo'no kappón yamùk nùkupùppù tok makuyi winàpai tok pùikattà toppe tùuya.

¹⁶Temamin nùppù yepotoppe kappón uya kaleta menukasak tütónpa yamùk yemyak tütùsen pe tuse, yà'làlà yepolo ànù'là uya pen màlà, kappón sàlà ku'nàippù welikù ponalà. ¹⁷Masapùla màlà ikaletayi inmenukappù wechi màlà tapulàsen pe pùla imenukanàippù wechi lùppù nulà tuse. Iwelikùppù yau neken yapulà. ¹⁸Màlàpàk uchi wapiyalok ikupù pàk Kaatù wekkuttok tùmàlà molopai kappón yamùk yakletau wechippù màlà mùn yapulàtok iwinà pe neken. ¹⁹Moses uya tamù'nawolon enupantok Law yau imenukasak yekamappù màlà kappón yamùk pàk. Màyayau nen uchi paaka munkà yamùk mùnù yanùmùppù ya màlà tuna pokonpe, molopai Enupantok yapon yappasa'mappù ya molopai kappón yamùk nàlà. Sàlà kupùppù ya màlà yei muleppù panta hyssop itesek molopai ichuweyu kaalinilu pùpok ke yaulonsak yei pàk, ke. ²⁰Màyayau, “Sàlà màlà mùn Kaatù wekkuttok ikupù pàk tùmàlà molopai kappón yamùk yakletau yekamanài. Yawàlà ewechi kon pa eyekamappoppù kon ya lùppù,” teppù ya tok pàk. {EXO 24:8} ²¹Màlà kasa làma mùn ke tappulin polo yappasa'mappù ya molopai tamù'nawolon tapulàsen Kaatù namatok molopai yapulàtok yau polo. ²²Ailon pe iwechi màlà, Law yau, tamù'nawolon lùwiwa lànen konekappù màlà wakù pe mùn ke yappasa'ma winà. Molopai mùn tùkkwanse pùla àli kuttok pàk usentuppantok pùla iwechippù màlà.

Jesus Wettùlùppù Màlà

²³Sàlà non pon kon wechi neken màlà epùn pon kon nai'nùk kasa. Màyayau kamo tùwàse tütùsen pe iwechippù màlà. Tuse màlà yamùk epùn yawon kon wechi màlà wakùwiwa tütùsen i'che. ²⁴Masapùla Christ utàppù màlà Kaatù yùwùk kappón yamùk nùkonekappù pen yak molopai epùn pon kasa neken nà nai'nùk pen. Iitàppù màlà epùn pona molopai sàlàpe nen uchi Kaatù piyau iwechi màlà kùpùikattàtok kon pe tùuya.

^d 9:14 weli'nàtok ne'nài wapùla tapulàsen pen wotoko

²⁵Molopai Christ utàpàtùppù tukke itekkwa ettùse pen, eke kulu paatele utà Wakù Kulu Patassek yak kili'chimo'chi kaichalà kamo mùnù pokon-pe kasa. ²⁶Màlà kasa iwechi yau, iwettalumattàppù sàlà eppaino tukke itekkwa wolù wekonekappù motapai. Tùse làkku iichenpoikappù màlà tewin itekkwa neken, màlà wei wenukattok yattai tùwettùlù winà kappon yamùk makuyi winàpai tok pùikattàse. ²⁷⁻²⁸Tamù'nawolon kon welikù màlà tewin itekkwa, molopai màlà ye'mappùtak Kaatù uya tamù'nawolon kon ittu màlà. Màlà kasa làma, Christ wettùlùppù màlà tùwelittok pe tewin itekkwa tukkan kon kappon yamùk makuyi ponalok pe. Yakon itekkwa pe iichenpoika tu'ma màlà kappon yamùk makuyi pàkànsau pùla. Tùse wepùikattàntok nepù ya màlà mùkyamlo tùmàmu'nài nan kulu ponalok pe.

10 ¹Law màlà wakù ton nùyàssai'nannùk yakkwalùppù neken, tùse ikasa kulu pùla iwechi. Masapùla ikasa kulu ànù'là Kaatù yapulàse tùuyàssan konekanài pen màlà. Màlà yamùk iwàsak kon molopai ipottàsak kon kamo yamùk wechippù màlà, màlà lùppù pe tàwàlàlà kili'chimo'chi kaichalà. ²Sàlà yamùk wessak tùmèluntàlù ke kappon yamùk kuttoppe tùuya, wakù pe, imakuyi pùla yau, màlà yamùk weleutappù sàlà eppaino molopai ikuttu'mappù pen. Molopai imakuyi ikolùkasak kon uchittupù tu'ma àli pe lùppù pen eppaino. ³Tùse làkku sàlà yamùk itùsak kon kili'chimo'chi kaichalà wechippù kappon yamùk makuyi pàk tok yenu yappontànài pe. ⁴Masapùla walawok paaka mùnù molopai kaa-pala mùnù uya àli kuttok winàpai pùikattàn yeselùkek pùla iwechippù.

⁵Màlàpàk, sàlà non pona tùuyàpù yau Christ uya Kaatù pàk,
 “Kamo yamùk tùwàse molopai tùpottàik eyemyak itùtok i'che
 pùla messaik,

tùse uyesak konekasak auya nai'nùk uponalok pe.

⁶Autauchinpasak pùla man kamo tùpottàse tütùsen
 wapùla àli kussak pàkànsau tütùsen pàk.

⁷Màlàyau, ‘Talàichi wessaik Kaatù, uyàssak man i'che ewettok
 kupù pa,

Kaatù Maimu yau iwe'menukasak upàk kasa,’ teppù uya.”

{PSA 40:6-8}

⁸Wapiya wateppù ya, “Kamo yamùk wàtok tok pottà toppe molopai itùtok eyemyak i'che pùla messaik, wapùla kamo pottàsak tamù'nawàlà ipottàtok po àli kuttok pàkànsau tütùsen pàk autauchinpasak pùla man.” Sàlà teppù ya màlà Law yawàlà lànen sàlà yamùk wechi tamù'nawàlà tütùsan pe tùse. ⁹Màlàyau, “Talàichi wessaik Kaatù, uyàssak i'che ewettok kupù pa,” teppù ya. Wapiyalok yamappù ya màlà ite'mappù pokon kuttoppe tùuya. ¹⁰Molopai Jesus Christ uya Kaatù wettok i'che kussak pàk, esuken kùkussak kon màlà nai'nùk, tewin itekkwa tesak tùsak ya winà.

¹¹Paatele yamùk mùkyamlo satik pe tùwessan màlà lùppù tùwotokoyi kon kupù pàk wei kaichalà, tùwàsan molopai tùpottàsan tülù pàk tukke itekkwa. Tùse makui mokka ya pen. ¹²Tùse pùsàlà, Christ, uya tewin itekkwa neken tùwenukassen pen tùtùsen tülùppù màlà makui winàpai pùikattànài pe. Màlàyau iweleutappù kamik pen Kaatù yemyatù winà. ¹³Molo iwechi màlà Kaatù uya teyatnon nonka tùtta yapon pe màmu-ku pàk. ¹⁴Tewinan uchi tùtùsen winà mùkyamlo kussak Christ uya man ikasa, esuken àli kuttok pùla tàwàlàlà.

¹⁵Masapùla Wakù Akkwalù uya nàlà yenpoikasak man kùpàkù'nokon ailon pe iwechi. Wapiya,

¹⁶“Sàlàichi màlà emennak ikupù pàk wekkuttok unkuwù woton tok pokonpe, màlà wei yamùk ye'mappùtak, tawon Itepulu Kaatù. Law uwinàpainsò tülù uya màlà tok yewan yak. Molopai imenuka uya màlà tok usenumenkatok pàk,”

{JER 31:33}

tawon Wakù Akkwalù. ¹⁷Màlàyau,

“Tok makuyi molopai àli tok yeselu pàk usenumenka tu'ma pen màlà,” {JER 31:34}

tawon mùkkàlà. ¹⁸Màlàpàk Kaatù usentuppasak àli kuttok pàk yattai, tùtùsan àli kuttok winàpai pùikattànài pe i'che we'nàtukka pen nen uchi màlà.

Mei Pùla Kaatù Piyak Uyà'nàpai'nokon Man

¹⁹Màlàpàk, utonpa yamùk, utàn'nokon uchi màlà Kaatù wettok itau tak, Jesus mùnù winà. ²⁰Emennak molopai wema'nà ye'ma yakkokasak nai'nùk kùponalok kon pe, i'chinnùmà kuyalikku, mùkkàlà Jesus yesak winà. ²¹Eke kulu paatele Kaatù yùwùk yennài, yesak pe we'nà'nokon man. ²²Màlàpàk uchi mei pùla Kaatù piyak uyà'nàpai'nokon, ailon pe itewan molopai ailon tetok Kaatù pàk yau ittui'ma kulu, àli winàpai ikukasak pe kùyewan kon, molopai kùyesak kon ikukasak pe esukenan tuna ke. ²³Enpen we'nàtok kùnekama kon pàk sa'man pe tùuta'chiik we'nàpai'nokon, masapùla ailon mùkkàlà Kaatù ikupù tùuya teppù tùuya lùppù kupù pàk. ²⁴Molopai uchi ittutàk kon iwalàwannà yà'là kasa là meluntàtantok kon pe, uchi'nùnmantok molopai wakù kuttok winàkàik. ²⁵Wepili'nàtok tamùkke nonka'nokon kùsettak, tùulon kon nùkussai'nùk kasa. Tùse làkku, we'meluntàpanpai'nokon man eke peiwa, masapùla yene'nokon man Itepulu Weyu uyàpù mei pùla.

²⁶Ittui'ma wemakuiman pàk lùppù we'nà'nokon ailon itekale ittu tùpo yau, àli kuttok pàkànsau tu'ma itülù woton wà'nànsak pùla iwechi màlà. ²⁷Tùse talipanài kulu neken wà'nànsak màlà, talumattàntok pàk molopai

apok Kaatù yeyatonnon pottàtok woton pàk. ²⁸Ànù'là, Law Moses winà-paino maimu yawàlà pùla iwessak lùppù welikùppù màlà usentuppan ipàk pùla, àli pe ittusak asa'lon kon wapùla àsolùwawon kon uselupatok winà yau. ²⁹Yà'là pe ken mùkkàlà wechi Kaatù Mumu yenpà'nài? Wakù pe esuken tùku'nài Jesus mùnù, Kaatù wekkuttok ikupù pàk ku'nài yà'llàl àitalumayippù kasa molopai Wakù Akkwalù, wakù ku'nài winàkàik àli pe tùuselupasen. Eke pe kulu tùtalumattàtok yepolo ya màlà! ³⁰Masapùla ittu'nokon man mùkkàlà, “E'manài iulà, use'ma màlà,” tawon lùppù. {DEU 32:35} Molopai tu'ma, “Itepulu uya tùponalok kon kappon yamùk ittu màlà,” tawon. {DEU 32:36; PSA 135:14} ³¹Tùwemassen Kaatù yem-yak useimipon wechi màlà àsà pe kulu!

³²Ittutàk kon pena ewechippù kon, Kaatù weyu utakkwakasak àpona'nokon tùpo, tukkan talumattàntok pàlikappù auya'nokon. ³³Ayupo àpàkù'nokon uselupa'nàppà àli pe molopai atalumattàppù kon molopai tùulon yattai sàlà kasa tùtalumattàsan tonpa pe ewechippù kon. ³⁴Patiki'chi tawon kon pàk eusentuppappù kon molopai itesak pe ewettok kon mokkasak ewinàpai'nokon yau, ipàlikappù auya'nokon tùutauchinpaik. Masapùla tàwàlàlà tùuko'mansen wakù ton nùwa yesak pe ewechi kon ittu auya'nokon pàk. ³⁵Ailon tetok uchi auya'nokon kù'nonkatàu, masapùla eke kulu epeppù ne'nài màlà. ³⁶Pàlikannan pe ettàk kon, Kaatù yeselu kupù kon pa, molopai ikupù tùuya tetok ya yepolo auya'nokon màlà. ³⁷Masapùla Kaatù Maimu uya,

“Mùkkàlà tùuyàssen uyàpù màlà.

Tachin pe iwechi pen kulu màlà.

³⁸Uponalok ikasa tùwessen wemapù màlà ailon tetok tùuya winà.

Tùse iwennapposak uwinàpai yau, utauchinpa pen màlà ipàk,”
te kasa. {HAB 2:3-4}

³⁹Mùkyamlo iwennapposak kon molopai iimattasak kon walainon pen kùm-yamlo. Tùse làkku ailon tawonnan kùm-yamlo molopai iwepùikattàsak kon.

Ailon Tetok

11 ¹Ailon tetok màlà enpen we'nàtok kùnepolo kon pàk, ittutok kùuya'nokon ke lepanài yene pùla lànèn tùse. ²Ailon tetok winà màlà penalok kon kappon yamùk pàk wakù pe Kaatù uselupappù.

³Ittu'nokon man ailon tetok winà tamù'nawolon wekonekappù Kaatù Maimu winà, molopai nùsenyai'nùk konekappù tùusen sen pen yapai.

⁴Ailon tetok winà màlà Abel uya tùtùsen tülùppù Kaatù yemyak wakù peiwa Cain nùtùlù yentai. Kaatù yauchinappù ya màlà molopai intùlù lepantok ya ike uya, ikasa iwechi pe ittuppù Kaatù uya. Ailon tetok ya winà Abel uselupa lùppù màlà tùweli'chak lànèn tùse.

⁵Ailon tetok ya winà Enoch yanùmùppù màlà sàlà motau wema'nàtok yapai, weli'nàtok ittu ya tukaik. Iwessepoppù pen màlà, masapùla Kaatù uya yanùnsak pàk. Tanùmù wapiya Kaatù yauchinpanài pe iwechippù, tesak màlà Kaatù Maimu uya. ⁶Ànù'là uya Kaatù yauchinpa ailon tetok pùla echii'ma pùla iwechi màlà. Masapùla ànù'là Kaatù piyak tùuyàssen wechi màlà ailon tawon pe molo iwechi pàk, molopai mùkyamlo tùwan-nan ye'manài pe iwechi pàk.

⁷Ailon tetok winà iichene pùla tùse ewanawolok yau tùwekkupù woton pàk tekamapposak yau Noah wechippù imaimu yawàlà. Kanau yamùppù ya molopai imàlà, itùwùk tawon kon tawonnan wepùikattàppù. Ailon tetok tùuya winà wolù yawon kon wechi ikasa pùla yenpoikappù ya. Molopai Kaatù winàpai ikasa we'nàtok tùuyàssen yepoppù ya.

⁸Ailon tetok winà Abraham wechippù màlà Kaatù Maimu yawàlà tükà'masak ya yau, molopai iitàppù tùpata pe itùlù tùuya teppù Kaatù uya tùpàk yak. Tùpata nàmàppù ya i'nailà tùtutà ittui'ma pùla. ⁹Ailon tetok winà iwemapùppù màlà kaklan kasa pata yau, itùlù tùuya teppù Kaatù uya lùppù yau. Tappulin yamùk tau iwemapùppù, Isaac molopai Jacob tawonnan wemapùppù kasa. Pùsamlo uya nàlà màlà ikupù tùuya teppù Kaatù uya lùppù yepoppù. ¹⁰Masapùla pata sa'man po yamùsak yenei'che Abraham wechippù màlà, Kaatù nùttuppù molopai inkonekappù màmuku pàk.

¹¹Ailon tetok Sarah uya yai, tùmeluntàlù yepoppù ya tùumonotta toppe kokko pe lànen echii'ma. Kaatù pàk ailon teppù ya, ikupù tùuya teppù ya lùppù pàk. ¹²Abraham lànen amoko pe mei pùla weli'nàtok piyau tùse, pùsàlà tewinan kàyik winàpai tukke ipayan wechippù màlà chilùkà yamùk kak yawon kon kasa, molopai tukkan ittu yentaino palau yena polon wàssàk kasa.

¹³Ailon tetok tùuya'nokon yau tamù'nawàlà pùsamlo kappon yamùk welikùppù màlà. Ikupù tùuya teppù Kaatù uya lùppù yepoppù tok uya pen. Tok uya neken yeneppù meipai molopai tok utauchinpappù kulu ipàk. Tok uya nàlà kaklan yamùk pe molopai ipata pùnnon pe tùwechi kon non po ittuppù màlà. ¹⁴Mùkyamlo sàlà kasa tùuselupasan tùpata kon iwa tùuya'nokon yekamannan. ¹⁵Tùusenumenka kon màlà pata tùnnàmàppù kon pàk pe iwechi yau, màlà pata yak tok wennappotok yattai wechippù sàlà molo eppaino. ¹⁶Tùse làkku wakùiwa pata i'che kulu tok wechippù sàlà non po pùla. Màlàpàk Kaatù wekkuli'ma pùla iwechi màlà tok Kaatùyi pe tesatù pàk, masapùla pata konekasak ya màlà tok ponelok pe.

¹⁷Ailon tetok winà Abraham uya, Kaatù uya tùttutok yau tùmu Isaac tùlùppù tùtùsen pe. Mùkkàlà Kaatù uya itùlù tùuya teppù lùppù, yekamappù ipàk lùppù, wechippù alikyek pe màlà tewinan neken tùmu

tùlù pàk tùtùsen pe. ¹⁸Kaatù uya lànén, “Isaac yai apayan yepolo auya màlà,” tesak tùse. {GEN 21:12} ¹⁹Abraham uya ailon teppù Kaatù wechi iweli'chak wuluukanài pe pàk, weli'nàtok yapai Isaac mùnappo nulà Abraham uya kasa iwechippù màlà.

²⁰Ailon tetok winà Isaac uya màlà Jacob molopai Esau tawonnan pùlemappù ewanawolok ponalok pe.

²¹Ailon tetok winà Jacob uya tùwelikù winàkàik tùwechi yau Joseph munkà yamùk pùlemappù molopai Kaatù namappù ya molopai yapulàppù ya tùtekessemu pona tùsussesettàik.

²²Ailon tetok winà Joseph uselupappù tùwenukattok wechi mei pùla yau, Eygpt yapai Israel yamùk wepakkatok pàk. Molopai yà'là kasa tàppù lùppù kuttok yekamappù ya nàlà màlà tok pàk.

²³Ailon tetok winà iwentu tùpo Moses yan yamùk uya yonamùppù àsolùwau kapùì, masapùla wakù pe mule yene tùuya'nokon pàk molopai kin maimu pàk tok usenalippappù pen.

²⁴Ailon tetok winà màlà Moses uya tùusemokkalak yau Pharaoh yenchi mule pe tesatù nulunpappù. ²⁵Kaatù ponalok kon kappon yamùk pokonpe làkku ettalumattàpai iwechippù, àli kuttok yau tùutauchinpa tachin pe kulu pùla yentai. ²⁶Ichenumenkappù màlà mottùnpantok pàlikatok Christ ponalok pe wechi tamù'nawolon Egypt pon mamin yentai kulu wakù pe pàk, masapùla ewanawolok e'mantok tùnepolo pàk tenu tùsak ya wechippù.

²⁷Ailon tetok winà Moses uya Egypt nàmàppù tùusenalippaik pùla kin we'naikatok pàk, masapùla tensen pen Kaatù yensak tùuya pàk sa'man pàlikappù ya. ²⁸Ailon tetok winà Entakantok kupùppù ya molopai mùn yappasa'mappù ya, weli'nàtok inchelùyi uya ànù'là wapiyalok Israel munkà wànà tukaik.

²⁹Ailon tetok winà Israel yamùk uya Ichuweyu Palau nuklà'nùpùppù a'mun non polo utàn kasa. Egypt pon kon wechi ikupù'i'che yau, tuna uya tok yeulankappù.

³⁰Ailon tetok winà màlà Jericho we'na wekkawai'mappù, 7 pe kai-chalà wei Israel yamùk utàpàtù iwoi tùpo. ³¹Ailon tetok winà màlà kàyik yamùk yemyak tùwe'chilanmasen Rahab wànàppù pen, Kaatù Maimu yawalà iwessak kon pen pokonpe. Masapùla elaik yamùk yanùnsak ya pàk.

³²Molopai yà'là te uya màlà yentak sàlà? Gideon pàk uselupatok yattai pùla man, Barak pàk, Samson pàk, Jephthah pàk, David pàk, Samuel pàk molopai Kaatù Maimu yenpoikannan pàk. ³³Ailon tetok yai tok uya eke ton pata yamùk panta'mappù molopai yentaikappù tok uya. Ikasa nai'nùk kupùppù tok uya molopai ikupù tùuya teppù Kaatù uya yepoloppù tok uya. Palauya yamùk mùta yakkoloppù tok uya. ³⁴Àsà apok yà'nùppàtùppù tok uya màlà, molopai tok wepeppù kasupala walai ke tùwànà kon winàpai.

Attu'mùla tok wechippù tùse meluntà pe tok wenappù. Meluntà pe nàlà tok wechippù màlà wepanta'mantok yau, molopai kaklan yamùk tùpanta'manài'nokon yentaikappù tok uya. ³⁵Nossan yamùk uya tùtonpa kon yamùk iweli'chak kon nùssan wuluukatu'masak yepoloppù màlà.

Tùulon kon welikùppù màlà àsà pe tùalumattàtok kon yo'no. Talumattàtok yapai morkantok nulunpappù tok uya, wakùwa we'wuluukantok yepotoppe tùuya'nokon. ³⁶Tùulon kon mottùnpappù màlà molopai tok ippoppàtùppù. Molopai tùulon kon yaulonpàtùppù molopai tok tùlùppù patiki'chi tak. ³⁷Tok wànàppù màlà tàk ke, tok sala'mopàtùppù màlà asa'là, kasupala walai ke tok wànàppù. Tok usalàppù màlà kamo pippà yak tùwepontàse, kaalinilu pippà wapùla kaapala pippà yau. Yà'là pùla tok wechippù, italumattàsak pe molopai imottùnpasak pe. ³⁸Sàlà non wechippù màlà wakù pe ma'le tok pona. Ipata pùnnon kasa tok usalàppù wontaik yawà molopai wùk polo. Tok wemapùppù màlà tàk yeuta yau molopai non yeuta yau.

³⁹Pùsamlo ittuppù ailon tetok tok uya pàk. Tùse tamù'nawàlà ikupù tùuya teppù Kaatù uya yepoloppù tok uya pen màlà. ⁴⁰Kaatù uya wakùwa epeppù kussak man kùponalok kon pe, tamùkke nen uchi tok pokonpe ikasa kulu kùmatok kon pe.

Kaatù Kùkài pùnù Kon

12 ¹Tukkan kon pùsamlo ennài nan kùwoi'nokon man. Màlàpàk tamù'nawolon kùwakkà'nài'nokon yenu'mapai'nokon. Màlà makui kùya'chiyatài'nùk nàlà, molopai aitun pe utànpai'nokon pàlikantok pokonpe waplùnnàtok kùyemloto kon po nai'nùk yak. ²Jesus yenpai'nokon man. Mùkkàlà ailon tetok kùuya'nokon piyattànàippù molopai ikasa kulu iku'nài mùkkàlà. Masapùla mùkkàlà uya tùutauchinpatok yepolo tùuya ite'mappùtak ittu tùuya pàk, tùwelittok pàlikappù pulusuk pàk, wekkuli'mantok pàk iichenumenka pùla. Molopai sàlàpe nen uchi chichiu pe man Kaatù yapon piyau kamik pen itemekun winà.

³Masa esenumenkatàk kon ipàk, yà'là kasa là tewanma'làtok imakuyippù ton kappon yamùk uya pàlikappù ya pàk! Màlàpàk uchi attu'mùla kenatàu molopai ke'nonkatàu. ⁴Masapùla ewepanta'ma kon àli kuttok winàkàik yau àmùnù kon ikkwamù auya'nokon tepose ewepanta'ma kon pùn. ⁵Molopai emeluntàpatok kon Kaatù uya tùmu yamùk pe eyesattok kon puttàka'nùssak auya'nokon man,

“Umu itepulu uya atalumattàtok yanùnkà
molopai attu'mùla kenai àyàulàma ya yau.

⁶Masapùla Itepulu wechi màlà tù'nùn pe tùwessan talumattànài pe. Molopai tamù'nawàlà tùmu kasa tùnanùmù ton ippo'nài mùkkàlà,” tawon. {PRO 3:11,12}

⁷Atalumattàtok kon ipàlikatàk kon eyekamappotok kon kasa, màlà kasa Kaatù uya màlà tùmù kasa àkupù kon. Mule ken na' molo nai ikàipùnù nùtalumattà pen kulu? ⁸Atalumattàsak kon tamù'nawolon kon imunkà yamùk pokonpe pùla iwechi yau, imunkà pe pùla ewechi kon màlà. Tùse yapàka yamùk pe làkku. ⁹Kappon, kùkàipùnù kon yamùk mùkyamlo kùtalumattànnan molopai tok nama kùuya'nokon màlà. Màlà yentai nen uchi kùkàipùnù kon Kaatù yo'no we'nà'nokon nechiik, mùkkàlà kùyakkwalù kon Kàipùnù yo'no molopai wema'nàtok kon pe. ¹⁰Kappon, kùkàipùnù kon yamùk wechippù kùtalumattànnan pe tachin pe kulu pùla, wakù pe iwechi pe ittu tùuya'nokon yawàlà. Tùse Kaatù uya màlà talumattàn wakù pe we'nàtok kon pe, wakù pe esuken tùwettok pùkkù pe we'nà toppe. ¹¹I'nai yek kwa là talumattàtok màlà, yattai auchinpanài pen tùse wankono'manài. Tùse ite'mappùtak wakù ne'nài pe iwechi màlà. Ànù'là yenupasak lùppù màlà yek kwa yau uya màlà, màlà yepeppù, ikasa wema'nàtok molopai echitonpa pe we'nàtok yepolo.

Enupantok Molopai Ekamappontok

¹²Màlàpàk uchi attu'mùn solin pe nai'nùk eyemyatù kon yanùntàk kon kakàik, molopai attu'mùn eyese'mu kon imeluntàtanùttàk kon! ¹³Itàtàk kon tossalon asanta tawà, molopai mùkyamlo sesen pan kon wenatu'ma toppe meluntà pe molopai tok uchipittà toppe. {PRO 4:26}

¹⁴Ànùttu kon ikuttàk echitonpa pe ewemapù kon pa tamù'nawolon kon kappon yamùk pokonpe, molopai wakù pe esuken wema'nàtok i'che ettàk kon, masapùla ànù'là wakù pe esuken wema'nàtok yawolonà pen uya Itepulu yene pen màlà. ¹⁵Elannek peichi ettàk kon wakù pe Kaatù wettok winàpai ànù'là wennappo tukaik. Elannek pe ettàk kon wanittàpan woton molopai tukkan kon yoi'ma woton maippanài watta tukaik. ¹⁶Elannek pe ettàk kon ànù'là uya àli kupù tesak ke tukaik wapùla ànù'là wechi Kaatù pùn kasa tukaik. Esau kasa, mùkkàlà tùpatassek, wapiya iwentusak pe tùwechi nepolo chilanmanàippù, tewin itek kwa tùnassen kùyali yepek pe. ¹⁷Màlà ye'mappùtak ku, tùkàipùnù uya pùlemantok enepopai tùponalok pe iwechippù tùse inulunpappù. Tùnkupùppù mùyakanmatok tùuya yawà yepolo ya pùla iwechippù, ipla lànen tùkalanse iwa ya tùse. {GEN 27:30-40}

¹⁸Sinai Tùpù, tappàssen yek pe nai'nùk molopai apok ke nùyassai'nùk motak àuyàssak kon pùla man. Ewalupà pe kulu molopai assetun pe tùwessen motak. ¹⁹Molopai nàlà talipanài paaka letù lùppù walai tàwùppù eke pe, molopai mayin itekale pokonpan wechippù àsà pe kulu, màlà yattaino walai motak àuyàssak kon pùla man. Màlà yek kwa yattai Kaatù pawanattàppù kappon yamùk uya telupa kon ya enetatu'mapai pùla tùwechi kon pàk. ²⁰Masapùla, “Kamo uya là wùk yappàssak yau, tàk

ke iwànà màlà telikkase,” tawon mayin ànpàlikapai pùla tok wechippù. {EXO 19:12-13} ²¹Màlà tok nene wechippù kulu màlà àsà pe, màlàyau Moses uya, “Kùkùkù pe wessaik usenalippa ke!” teppù. {DEU 9:19}

²²Tùse làkku, àuyàssak kon man Wùk Zion piyak tùwemassen Kaatù patassek pona, epùn yawon Jerusalem pona. Tukkan kon inchelù yamùk tùutauchinpaik tùwepili'chan piyak àuyàssak kon màlà nai'nùk. ²³Molopai so'chi, wapiya iwentusak lùppù Christ ponalok pe iwepili'chak kon, epùn yau itesek imenukasak kon piyak. Kaatù piyak àuyàssak kon, tamù'nawolon kon Ittunài piyak, molopai wakù ton iwalainon kappon yamùk yakkwalù konekasak esuken piyak. ²⁴Jesus piyak àuyàssak kon man, emennak ikupù pàk tùwekkuttok ku'nài piyak. Molopai mùn yappasa'masak, wakù peiwa nùselupayai'nùk Abel mùnù yentai piyak.

²⁵Elannek pe ettàk kon, mùkkàlà nùselupayai'nùk nulunpa auya'nokon tukaik. Mùkyamlo telupatok kon yetannan nùssan pen wepe pùla iwessak non po tùse. Yà'là kasa ken kùmàlà wechi màlà ma'le pe mùttuyatàu, mùkkàlà kùyelupanài'nokon epùn winàpaino winàpai welattànsa'nokon yau? ²⁶Màlà yattai imaimu uya non yattù'mappù màlà. Tùse sàlàpe suwa wechi tetok tùuya yau, “Tewin itekkwelok pe non neken pen nen uchi yattù'ma uya màlà tùse kak nàlà,” teppù ya. {HAG 2:6} ²⁷Màlà “tewin itekkwelok” tetok uya yekama màlà tùutamasan yattù'ma pàk, màlà yamùk ikonekasak kon. Molopai tùutattù'masen pen wà'nàntoppe molo te ya.

²⁸Màlàpàk uchi tenki tepai'nokon Kaatù pàk, masapùla tùutattù'masen pen Kaatù wettok itepulu pe yepolo'nokon pàk. Màlà yai Kaatù yapulàpai'nokon man i'che iwettok yawàlà, namantok pokonpe molopai usenalippantok pokonpe. ²⁹Masapùla Kùkaatùyi kon kulu mùkkàlà mattanù'nài apok. {DEU 4:24}

Kaatù Yauchinpatok

13 ¹Euchi'nùnma kon pàk lùppùichi ettàk kon echitonpa ton pe. ²Tùutauchinpaik àwùk kon tak kaklan yamùk yanùntok auya'nokon kùpputtàka'nùttàu. Màlà kasa tùwechi kon yau màlà tùulon kon uya inchelù yamùk yanùmùppù ittu pe pùla. ³Patiki'chi tawon kon mùttutàik tok tonpa pe patiki'chi tau ewechi kon kasa tiuchittuik. Molopai mùkyamlo tùtalumattàsan, tok pokonpe ewettalumattà kon kasa.

⁴Tàwà tamù'nawolon kon wemali'mantok tùnamaik nechii. Molopai tàwàlàlà atayappù wapùla ànoppù kon winàkàik ailon pe ettàk. Masapùla Kaatù uya tùnàkàlunsan molopai tùnmali'mappù kon pen pokonpe tùwessan talumattà màlà.

⁵Pùlayatta à'nùn kon pe kulu kùkkuttàu, molopai tùutauchinpaik ettàk kon itesak pe ewettok kon pàk. Masapùla Kaatù uya, “Ànàmà kon uya pen màlà wapùla ànonka kon uya pen,” tesak màlà. {DEU 31:6}

⁶Màlàpàk tùusenalippaik pùla,

“Itepulu mùkkàlà upùikattànài, usenalippa pen màlà.

Yà'là pe ken kappon uya ukupù?” tepai'nokon man.

{PSA 118:6-7}

⁷Ayanài nan ittutàk kon, mùkyamlo Kaatù Maimu yenpoikannan nùssan àpàkù'nokon. Yà'là kasa là tok wemapùppù ittutàk, molopai ailon tetok tok uya ipatakatak kon. ⁸Jesus Christ mùkkàlà walai lùppù, ko'manyak, sàlàpe molopai tàwàlàlà.

⁹Tùpatalo'nan yà'là yekkwa ton nà enupantok kon ayatakù'nokon iwalai enupantok winàpai. Wakù pe iwechi màlà kùyewan kon wena meluntà pe Kaatù nùkupùppù wakù winà yau, kùyali tùnassen pe kappon nekama winà pùla. Masapùla mùkyamlo ina'nài nan nùssan pùikattànài pe pùla iwechi màlà.

¹⁰Tùtùsen tülù yapon yesak pe we'nà'nokon man. Tùse mùkyamlo paatele yamùk uya màlà ponùppù yanù yeselùkek pùla iwechi màlà. ¹¹Eke kulu paatele mùkkàlà kamo mùnù yanài Wakù Kulu Patassek yak itùse wemakuimansak ponalok pe, tùse imùnù imokkasak lùppù kamo yàkàpù pottà màlà pata yena po. ¹²Màlàpàk Jesus wettalumattàppù nàlà màlà pata yena po, esuken kappon yamùk koneka toppe tùuya tùmùnù yai. ¹³Màlàpàk uchi ipyak utànpai'nokon pata yena pona inpàlikappù wekkuli'mantok pàlikase. ¹⁴Masapùla tàwàlàlà tùuko'mansen pata pùla iwechi màlà sàlà non po, tùse ewanawolok yau tùuyàpù woton pata yenei'che we'nà'nokon sàlà. ¹⁵Jesus yai uchi Kaatù piyak apulàntok tùpai'nokon man, kùmaimu kon ke tenki tetok tùpai tàwàlàlà itesek pàk. ¹⁶Wakù kuttok uchi auya'nokon kùpputtàka'nùttàu molopai àtonpa kon pùikattàtok auya'nokon, masapùla sàlà yamùk yekkwa tütùsan wechi màlà Kaatù yauchinpanài pe.

¹⁷Eyepotolù kon yamùk maimu yawàlà ettàk kon molopai tok uya enupantok ikuttàk. Eyene kon pàk tùwessan mùkyamlo, masapùla Kaatù pàk tùwotokoyi kon lùppù yekale yekama tok uya. Tok maimu yawàlà ewechi kon tok tewankono'maik pùla yau, tùwotokoyi kon kupù tok uya màlà tùutauchinpaik. Wapùla iwechi yau àpùikattà kon tok uya pen màlà.

¹⁸Ina pona àpùlematak kon. Wakù pe kulu ina nùttuyan. Tùwanmùla we'nàtok yesak pe ina wechi molopai ikasa nai'nùk ànkuppai tàwàlàlà. ¹⁹Màlàpàk apawanattàyatàu kulu iulà àwàpùlema kon pa, uyeunottukka toppe apyakù'nokon asse'neiwa kulu.

Wàpùlemantok

²⁰Kaatù mùkkàlà lepanài echitonpa pe we'nàtok ke molopai Kùyepulu kon Jesus Christ wuluukanàippù weli'nàtok yapai. Jesus wechi nen uchi nai'nùk Eke Kaalinilu yesak kasa, imùnù yapulàsak lùppù tàwàlàlà

tùuko'mansen Kaatù wekkuttok ikupù pàk konekanài pe imunkà yamùk pàk. ²¹Tàwàichi Kaatù elepai'nokon tamù'nawolon wakù i'che ewettok kon ke teselu kupù kon pa. Tàwà tauchinpanài kupù kùyau'nokon Jesus Christ yai. Christ yapulàpai'nokon tàwàlàlà molopai tàwàlàlà. Emen.

Tewin Itekkwalok Lùppù Uselupantok

²²Utonpa yamùk sàlà tokkwenan kaleta menukasak uya man apyakù'nokon emeluntàpanài'nokon pe, màlàpàk tùusetakkaik pùla kulu metatàik. ²³Kùtonpa kon Timothy yenpakkasak patiki'chi tapai ittu auya'nokon i'che wessaik. Asse'neiwa iyàssak yau, ipokonpe uyàpù màlà eyense'nokon.

²⁴“Wakù pe na' messatàu?” tetok ina uya itùtāk kon tamù'nawolon kon eyesak kon yamùk pàk molopai tamù'nawolon kon Kaatù ponelok kon kappon yamùk pàk. Ailon tawonnan nàlè Italy pon kon “Wakù pe na' messatàu?” nùkayan.

²⁵Tàwà wakù Kaatù nùkupù tamù'nawolon kon amyamlo piyau nechii. Emen.